

Veileder – H-2496

Kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter – Veileder for den nasjonalt notifikerte ordningen under Covid19-rammeverket (Kap 553 post 68)

Innledning

Hensikten med veilederen er å legge til rette for en god forvaltning i kommunene av den nasjonalt notifikerte ordningen¹. Kommunene kan hjemle tildeling av støtte til lokale virksomheter med utgangspunkt i denne ordningen. Veilederen gjelder ikke kommunenes tildeling av støtte i form av bagatellmessig støtte, støtte innenfor gruppeunntaksforordningen eller eventuelt egne notifikerte ordninger.

Veilederen omfatter forhold som sikrer at reglene for offentlig støtte med utgangspunkt i den nasjonalt notifikerte ordningen blir ivaretatt. Veilederen omfatter videre de deler av Bestemmelser om økonomistyring i staten, som gjelder for den nasjonalt notifikerte ordningen². Kommunene må videre påse at kommuneloven og forvaltningsloven blir overholdt.

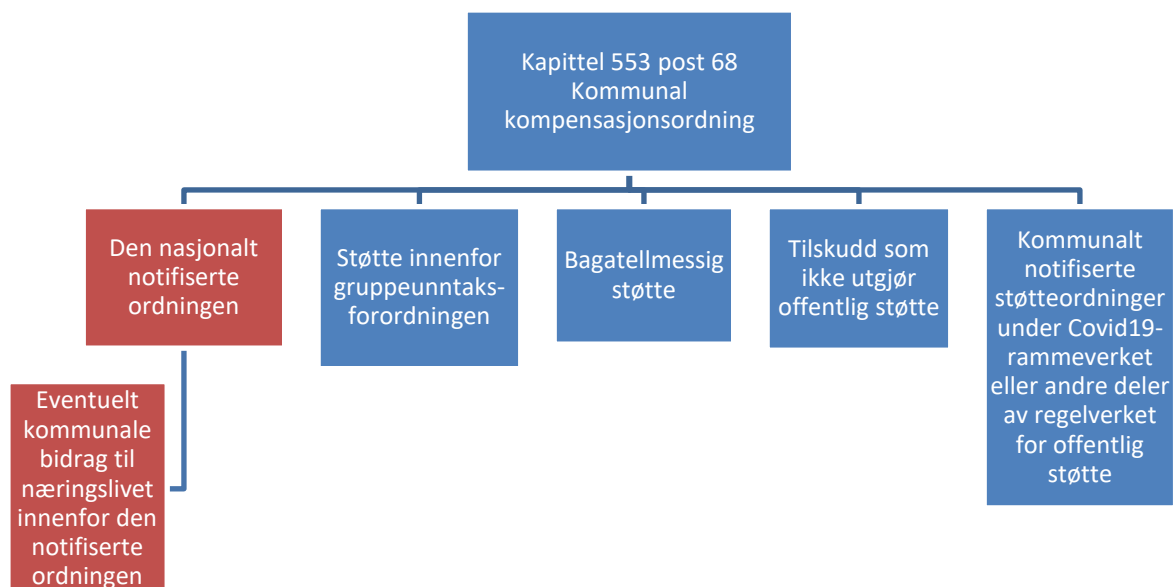
Kommuner som velger å bruke denne ordningen, må lage lokale ordninger, inkludert regelverk for ordningen, ut fra lokale prioriteringer, innenfor dette rammeverket. Ordningen skal være søknadsbasert.

Den nasjonalt notifikerte ordningens plass i forvaltningen av 68-posten

Hensikten med 68-posten er å sette kommunene bedre i stand til å avhjelpe situasjonen for lokale virksomheter som er rammet av lokale eller nasjonale smitteverntiltak. Innenfor dette målet, har kommunene stor anledning til å støtte ulike deler av næringslivet innenfor sin kommune. Figuren under plasserer den nasjonalt notifikerte ordningen sin plass i forvaltningen av 68-posten, og hvordan støtte fra posten kan tildeles.

¹ Se ESAs vedtak [her](#).

² [Bestemmelser om økonomistyring i staten](#). De deler som gjelder denne ordningen er kap. 6.2.1 (a-d), 6.2.3, 6.2.4.2, 6.3.1-6.3.3 og 6.4.1

Kommunen kan kombinere ulike måter å gi støtte på. Den veilederen gjelder for den rødfargede delen av figuren, det vil si den støtten som gis innenfor den nasjonalt notifiserte ordningen. Dersom kommunene velger å opprette lokale ordninger i tråd med denne ordningen, må vilkårene i denne veilederen være tilfredsstillende.

Forholdet til forvaltningsloven og lov om offentlig støtte

Forvaltningsloven gjelder i forvaltningen av hele 68-posten. En søknad om tilskudd behandles normal som en sak om enkeltvedtak. Hovedregelen er at støtteordninger skal forskriftsfestes.

Ordningen er også underlagt lov om offentlig støtte.

Mål for ordningen

Ordningen skal sikre tilgang til likviditet i virksomheter og dempe de økonomiske konsekvensene av Covid-19-pandemien, ved hjelp av direkte tilskudd. Ordningen skal rettes mot lokale virksomheter.

Kriterier for måloppnåelse

På nasjonalt nivå vurderer departementet målet som oppnådd dersom likviditeten (i form av dekning av ekstrakostnader og tap) bedres for det lokale næringslivet. I den grad virksomhetene får dekket dokumenterte kostnader og tap, anser departementet målet som innfridd.

Bruk av regionalforvaltning.no

Oppretting av støtteordning i regionalforvaltning.no

Kommunen må opprette en ny tilskuddsordning når den bruker den nasjonalt notifiserte ordningen. I regionalforvaltning.no må kommunen velge søknadsskjema som har tittel "Nasjonalt notifisert ordning".

Oppretting av rammer og budsjettområde

Kommunen må etablere en ny ramme i regionalforvaltning.no som sikrer at riktig søknadsskjema mv. blir aktivisert. Rammen opprettes ved å velge "Kapittel 553 post 68 – nasjonalt notifisert ordning".

Når rammen er opprettet, må kommunen legge inn bevilgningen fra departementet på budsjettområdet for 2021. Bevilgningen må legges inn som posteringstype "bevilgning".

Hvis kommunen setter av egne/frie inntekter til den nasjonale ordningen, så må kommunen legge inn disse midlene som posteringstype "overføring".

Grunnen til dette er at departementet må rapportere til ESA. På denne måten kan departementet rapportere både på midlene på 68 posten og på midler kommunene selv setter av til denne ordningen.

Brukerstøtte

Lenke til brukerstøtte når den er klar i regionalforvaltning.no.

Kunngjøring

Kommunen må kunngjøre/sin lokale ordning slik at den gjøres kjent for målgruppene. Kommunen har stor frihet til å utforme ordningene etter egne prioriteringer, men alle relevante elementer som kommunen skal vurdere i søknadsbehandlingen må omtales i kunngjøringen/utlysningen. For å sikre likebehandling av virksomheter, og like konkurransevilkår kan ikke kommunen legge til grunn kriterier som ikke er oppgitt i kunngjøringen. Når midlene først er lyst ut under den nasjonalt notifiserte ordningen, må kommunene dele ut midlene i henhold til de kunngjorte opplysningene.

Innholdet i kunngjøringen

Målgruppe. Kunngjøringen må tydelig beskrive hvilke virksomheter som kan motta støtte.

- a. Kun virksomheter innenfor kommunens grenser og med adresse i kommunen kan motta støtte. Virksomheten kan bare motta støtte for den økonomiske aktiviteten som finner sted innenfor kommunen. Det betyr at det må føres separate regnskaper for filialer/bedrifter i den aktuelle kommunene eller på andre måter være mulig å separere virksomheten i den aktuelle kommunen fra virksomheter i andre deler av konsernet/foretaket. Unntaket er destinasjonsselskaper eller turistkontorer som fremmer turisme i deres respektive områder, og som eies av virksomheter innenfor kommunen, eller som har medlemmer innenfor kommunen.
- b. En virksomhet som er eid av et foretak (f.eks. som del av et konsern, for eksempel kjedehotell eller treningssenter) utenfor egen kommune kan ikke nektes støtte dersom den ellers tilfredsstiller kriteriene.
- c. Næringsavgrensninger må være tydelig beskrevet. For eksempel er reiselivsnæringen ikke entydig definert og avgrenset. En mulig løsning kan være å bruke NACE-koder, slik de er omtalt på ssb.no. En annen mulighet kan være å ta

utgangspunkt i noen enkeltbedrifter og se hvilken næringskode (NACE-kode) virksomheten tilhører, og vurdere om den samme næringskoden kan brukes til å avgrense ordningen. Informasjon om næringskode for enkeltbedrifter er tilgjengelig på [Brønnøysundregistrene](#) eller [proff.no](#). Innenfor dette kriteriet, kan kommunen avgrense ordningen til bestemte næringer, for eksempel hotellnæringen eller andre næringer som er viktige for kommunen å støtte.

- d. Størrelsesbegrensninger. Kommunen kan sette krav til minstestørrelse eller maksimal størrelse på bedrifter, for eksempel når det gjelder antall ansatte eller omsetning.

Tildelingskriterier. Alle relevante tildelingskriterier må beskrives i kunngjøringen. I denne ordningen vil det være naturlig med tildelingskriterier knyttet til næringsavgrensninger, hvilke tap eller kostnader som kan støttes, hvordan støtten beregnes, m.m.

Kommunen kan bare utbetale støtte i form av direkte tilskudd. Lån og garantier er ikke tillatt. Tilskudd kan gis virksomheter som kan dokumentere tap av inntekter eller økte kostnader. Kommunen må selv sette krav til dokumentasjon, men vi ønsker fra departementets side at krav til dokumentasjon skal være enkle for virksomheten å innfri.

Tilskudd kan dekke

- Sektorer eller virksomheter med tap av omsetning/inntekt som følge av covid-19-pandemien eller den påfølgende økonomiske nedgangen.
- Sektorer eller virksomheter med økte kostnader som følge av et tiltak for å unngå spredning av covid-19, og kostnader direkte knyttet til covid-19-lavkonjunktur.
- Sektorer eller virksomheter som er gjenstand for tap av varer pga covid-19-pandemien.

En virksomhet kan ha tap selv om den går med overskudd. Et tap kan måles i form av redusert inntjening i en periode sammenliknet med tilsvarende perioder i normalår. En vanlig måte å beregne tap på, er å sammenlikne omsetningstall fra en måned eller kvartal i 2019 med tilsvarende måned eller kvartal i 2020 (etter at pandemien brøt ut) eller 2021.

Nasjonale frister for tildeling av tilskudd:

Den nasjonalt notifikerte ordningen gjelder fra 16.4.2021. Det er bare tilskuddsmidler som er kunngjort den 16. april eller senere som kan hjemles i den nasjonalt notifikerte ordningen.

- a. Tilskudd fra bevilgning gitt 25.2.2021 må gis innen 1.9.2021.
- b. Tilskudd fra bevilgning gitt 15.4.2021 må gis innen 1.11.2021.
- c. Øvrige tilskudd under ordningen må ikke gis senere enn 31.12.2021, med mindre andre frister før denne datoen fastsetter noe annet.

Kommunen kan innenfor fristene over

- **sette en søknadsfrist.** Dersom budsjettet ikke er tilstrekkelig til å innfri alle søknadene, må det i kunngjøringen fremgå hvordan kommunen vil beregne støtten til den enkelte virksomhet. Det kan være en forholdsmessig reduksjon

ift. kostnader eller tap, eller et maksimalt beløp/tak for støtte per virksomhet. Grunnen til dette kravet er likebehandling og forutsigbarhet for søker.

- **behandle søknader fortløpende.** Det innebærer en risiko for at virksomheter som tilfredsstiller kriteriene for støtte, likevel ikke kan motta støtte, fordi det ikke vil være midler tilgjengelig når budsjettet er brukt opp. En slik førstemann til mølla-situasjon må gå frem av kunngjøringen av ordningen.

Støttebeløp, -intensitet og beregningsregler:

- a) Støtten kan ikke overstige 1 800 000 euro per virksomhet.
- b) Inntil 100 pst. av de støtteberettigede kostnadene eller tapene kan dekkes.
- c) Øvrige beregningsregler skal fremgå av kunngjøringen.
- d) Kursen som brukes er den kursen som publiseres av [den europeiske sentralbanken](#) den dagen tilskudds brevet sendes.

Noen eksempler på beregningsregler (det er mulig å kombinere ulike avgrensninger):

- a. Kan støtte virksomheter som har et minstepå 30.000 kr og samtidig sette et maksimalt tap på 500.000 kr.
- b. Kan definere maksimal støtteintensitet på 50 % (maksimal støtteintensitet er 100 %).
- c. Kan vurdere å avkorte støtten i den lokale ordningen opp mot tilskudd virksomheten har fått fra andre støttegivere, for eksempel nasjonale støtteordninger.
- d. Det er mulig å definere støttestrappene. For tap inntil 30.000 kan man for eksempel ha 70 % og for tap mellom 30.000 og 500.000 kan man ha 50 %. Det er viktig å tydeliggjøre når det kan deles ut 70 % og når det kan deles ut 50 %.

Felles for disse eksemplene er at de må beskrives som klare kriterier i kunngjøringen. Når kunngjøringen er gjort, kan ikke kommunen omgjøre kriteriene. Det er viktig å unngå formuleringer som "støtten overstiger normalt ikke...". Dette gir åpning for skjønn som ikke er forenlig med ordningen.

Virksomheter som ikke kan støttes:

- a. Virksomheter innenfor kommunens egen regi (dvs. del av kommunen), eller eksterne rettssubjekter som er fullfinansiert eller som får inntekter fastsatt av offentlig sektor. Dette gjelder for eksempel barnehager som ikke er offentlig drevet, der inntekter kommer fra kommune og foreldrebidrag, eller renovasjonsvirksomhet.
- b. Finanssektoren.
- c. Virksomheter som var i vanskeligheter per 31. desember 2019³. I [regionalforvaltning.no](#), må søker gi en egenerklæring, og da vil søker også få en forklaring på hva det innebærer å være i økonomiske vanskeligheter. Dette gjelder ikke små foretak og mikroforetak⁴. Lenke kommer i oppdatert versjon på [regjeringen.no](#). (kun for kommuner som ikke bruker [regionalforvaltning.no](#))

³ Begrepet er forklart i [gruppeunntaksforordningens artikkel 2, paragraf 18](#)

⁴ Mikroforetak er foretak som har færre enn 10 ansatte og som har en årlig omsetning eller balanseregnskap på mindre enn 2 millioner Euro. Små foretak har færre enn 50 ansatte og som har en årlig omsetning eller balanseregnskap på mindre enn 10 millioner Euro.

Krav til søknader

Kommunene skal bruke regionalforvaltning.no i forvaltningen av ordningen, med mindre de har egne systemer med tilsvarende standard. Hvis kommunen bruker egne systemer, må disse sikre at all informasjon beskrevet her også kan håndteres i disse, spesielt når det gjelder egenerklæringen fra virksomheter om økonomiske vanskeligheter.

KMD har etablert et forenklet søknadsskjema i regionalforvaltning.no som virksomhetene kan benytte for å søke om støtte. Søknader må som et minimum inneholde

1. Foretakets navn og organisasjonsnummer
2. Søknadsbeløp
3. Egenerklæring på om virksomheten er i økonomiske vanskeligheter. Denne er innarbeidet i regionalforvaltning.no og skal fylles ut av søker.
4. Oversikt over annen offentlig støtte foretaket har mottatt.
5. Krav til dokumentasjon av kostnader og tap. Det er ikke krav til revisorattestert dokumentasjon.
6. Kommunen kan kreve dokumentasjon utover minstekravene. Men gitt at kommunen stiller krav, kan ikke søknaden godkjennes hvis dokumentasjonen ikke foreligger eller ikke tilfredsstillende de kravene kommunen har satt til den.

Krav til vurdering av søknader

Generelt må saksbehandler vurdere alle kriterier ved søknadsbehandlingen som er beskrevet i kunngjøringen. Saksbehandler kan ikke legge vekt på opplysninger eller forhold som ikke er beskrevet i kunngjøringen, med unntak av forhold som følger av lov.

Departementet ønsker likevel å peke på noen viktige vurderinger saksbehandler må gjøre:

1. Er virksomheten innenfor den næringen kommunen ønsker å støtte? Hvis den lokale ordningen er næringsavgrenset, må saksbehandler ta stilling til dette. Fordi organisasjonsnummer må legges ved, er det enkelt å finne hvilken næring virksomheten tilhører.
2. Er støtten kumulert med annen støtte? I så fall må saksbehandler, i tråd med utlysningen, vurdere om det skal føre til helt eller delvis avkortning.

Krav til tilskuddsbrev

Tilskuddsbrevet skal inneholde;

1. Hva mottakeren får tilskudd til (i motsetning til støtte som gis som bagatellmessig støtte, der departementet anbefaler at kommunen ikke spesifiserer hvilke kostnader tilskuddet dekker)
2. Tilskuddsbeløp
3. Informasjon om at tildelingen er offentlig støtte i henhold til reglene som åpner for offentlig støtte i forbindelse med koronakrisen⁵, hjemlet i den notifiserte kommunale kompensasjonsordningen til lokale virksomheter under [Temporary Framework](#), avsnitt 3.1 *Limited amounts of aid*.

⁵ [Temporary Framework](#).

4. Eventuelle krav til rapportering.
5. Det skal opplyses at kommunen, Kommunal- og moderniseringsdepartementet eller EFTAs overvåkingsorgan ESA kan gjennomføre kontrolltiltak.
6. Dersom søker oppgir feilaktige opplysninger, kan tilskuddet kreves tilbakebetalt, helt eller delvis. Hovedregelen er at ulovlig støtte må tilbakebetales med renter og rentes rente.

Tidspunktet for støtten skal settes til den dagen tilskuddsbrevet sendes.

Krav til rapportering fra virksomhetene til kommunene

Kommunen kan stille krav til rapportering fra virksomheter som mottar støtte.

Regler for kumulasjon

I en del tilfeller må ulike tildelinger av offentlig støtte regnes sammen (kumuleres) for å vurdere om støttetildelingen er innenfor beløpsgrensene og tillat støtteintensitet. Hvis virksomheten har fått offentlig støtte tidligere, eller får flere tildelinger fra ulike aktører samtidig, må kommunen vurdere om tildelingene må regnes sammen.

For å sikre at støtten ikke fører til overkompensasjon, må søker oppgi om virksomheten tidligere har mottatt offentlig støtte, støttebeløp, under hvilket regelverk/hvilken ordning støtten er mottatt og hvilke kostnader som er dekket. Opplysningene er basert på tillit. Dersom søker oppgir uriktig informasjon, risikerer søker å få trukket støtten helt eller delvis.

Dersom en virksomhet får støtte i to eller flere tildelingsrunder, men til ulike støtteberettigede kostnader, er det ikke nødvendig å legge de sammen.

Støtte, til de samme støtteberettigede kostnadene eller tapene, under den nasjonalt notifikerte ordningen, kan kumuleres med annen offentlig støtte, opptil 100 pst. Støttetaket på 1 800 000 Euro, per foretak, kan imidlertid ikke overskrides.

Eksempel på reglene for kumulasjon¹

En virksomhet søker og får støtte til å dekke tapte varelager fra staten (kompensasjonsordningen for næringslivet) og kommunen (denne ordningen). Siden bedriften får støtte til de samme støtteberettigede kostnadene fra to forskjellige kilder, må støtten regnes sammen når man skal kontrollere om beløps- og støtteintensitetsgrensene er overholdt.

Eksempel 2:

En virksomhet fikk bagatellstøtte som skulle dekke tap under C19. Av et tap på 5 mill. kr, fikk de 1 mill. kr av kommunen, der kommunen skrev at de skulle dekke akkurat dette tapet. Så søker virksomheten under denne ordningen, om ytterligere 4 mill. kr. Virksomheten kan da motta inntil 4 mill. kr under den nasjonalt notifikerte ordningen, fordi innenfor denne ordningen er tersklene høyere og støtteintensiteten kan være inntil 100 pst..

Hva er ett foretak?

Støttebegrensningene gjelder per foretak. Definisjonen av hva som er ett foretak er derfor avgjørende for om støttetaket er overholdt. To selskap anses som ett foretak hvis det ene selskapet holder majoriteten av stemmene i det andre selskapet, eller dersom ett av selskapene, med hjemmel i kontrakt eller vedtekter, har rett til å utøve dominerende kontroll over det andre selskapet⁶.

For store foretak er det en reell mulighet for at kommuner, som er sent ute med å tildele midler, kan oppleve at foretaket har nådd begrensningen med maksimal støtte på 1,8 mill. euro. Dette er aktuelt for de store kjedeselskapene, for eksempel treningssentra eller hotellkjeder. Dette problemet er like aktuelt for støtte som hjemles i *De-minimis*-forordningen (bagatelmessig støtte) eller andre deler av regelverket for offentlig støtte.

Registrering av støtte over 100 000 euro

Kommunen må melde enkelttildelinger på 100 000 euro eller mer til Registeret for offentlig støtte⁷ fortløpende.

Kommunene kan øke avsatte midler innenfor den nasjonalt notifikerte ordningen for å støtte sitt lokale næringsliv

Kommunene kan utvide rammene for støtte til sitt lokale næringsliv innenfor den nasjonalt notifikerte ordningen utover det de setter av over kapittel 553 post 68, såfremt kravene i denne veilederen er innfridd. Om kommunene velger å gjøre dette, må midlene registreres i Regionalforvaltning.no, som overføring. Departementet vil da stå for rapportering til ESA.

Krav til rapportering til Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal ha løpende informasjon om tilskuddordninger som blir iverksatt under denne ordningen. Derfor er det viktig, som påpekt innledningsvis at kommunene registrerer *bevilgning* eller *overføring* i systemet.

Støtte til virksomheter skal legges fortløpende inn i regionalforvaltning.no. Departementet kan hente ut rapportering underveis i året. Sluttrapportering sendes til departementet innen 31.12.2021 gjennom regionalforvaltning.no.

I sluttrapportene til departementet skal det ligge ved en revisorattestasjon på at kommunen har benyttet midlene i tråd med innholdet i dette brevet. For kommuner der tilskuddet utgjør mindre enn 500 000 kroner, er det likevel ikke krav om revisorattestasjon. Revisjonen skal også bekrefte hvilket beløp som eventuelt skal tilbakebetales til departementet.

Kontroll og oppbevaring av opplysninger

Departementet kan føre kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene som er fastsatt ved Stortingets behandling og spesifisert i dette brevet, jf. Bevilgningsreglementet § 10. Riksrevisjonen har tilsvarende kontrolladgang, jf. lov om Riksrevisjonen av 7. mai 2004 §

⁶ En nærmere definisjon finner du i [De-minimis-forordningen artikkel 2 nr. 2](#).

⁷ Informasjon om [registrering av enkelttildelinger](#) på Nærings- og fiskeridepartementets nettsider

12. Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan be om ytterligere redegjørelse og dokumentasjon dersom departementet anser det som nødvendig for å fastslå at midlene har gått til å oppfylle formålet med tilskuddet.

Opplysninger om tildelt støtte må oppbevares i 10 år.

Støtte til kommuner i sone 1a for ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift

Kommuner i sone 1a i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift får lavere arbeidsgiveravgift (10,6 %) inntil et maksimalt beløp på 500.000 per år tildelt under reglene for bagatellmessig støtte. For foretak som har mange ansatte og store lønnskostnader, kan det bety at bagatellstøttetaket er nært uttømt.

31 nåværende og sammenslåtte kommuner er i sone 1a i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Disse er Gausdal, Sigdal, Vegårshei, Iveland, Åseral, tidligere Audnedal (nå del av Lyngdal), Hægebostad, Sirdal, tidligere Finnøy (nå del av Stavanger), Vindafjord, Etne, Bømlo, Kvam, Modalen, tidligere Flora (nå del av Kinn), tidligere Sogndal (nå del av nye Sogndal), tidligere Førde (nå del av Sunnfjord), Herøy, tidligere Haram (nå del av Ålesund), tidligere Midsund (nå del av Molde), Aukra, tidligere Eide (nå del av Hustadvika), Gjemnes, Midtre Gauldal, Selbu, Frosta og Indre Fosen.

For disse er det viktig at saksbehandler er oppmerksom på at arbeidskostnader er subsidiert (støttet) gjennom ordningen med bagatellmessig støtte inntil 500.000 per foretak per år i form av lavere arbeidsgiveravgift. Dersom tilskudd dekker samme kostnader, må det inngå i kumulasjonsvurderingen.

Med hilsen

Gerd Slinning (e.f.)
avdelingsdirektør

Vidar Martin Hasle Jensen
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer